



GEVIS-fondens Salénare berättar

Salénare i Vasaloppsspåren 1970–2025

1970 var första året som några skidåkare från Salénrederiernas IF deltog och genomförde det 9 mil långa Vasaloppet från Sälen till Mora. Vi som deltog var Valter Axelsson, Stig Svensson, Gunnar Lindbergh, Jan Anger och undertecknad.

Rederiledningen ställde upp med en stor bil med stort bagageutrymme, proviant från köket, chaufför, **Bengt "Lidas" Lidebrant**, och kock, **Lennart "Speedy" Andersson**.

Övernattning i Bastberg

Avfärd skedde från Styrmansgatan tidigt en fredag morgon i två bilar, då även Valter körde sin egen bil. Första stoppet var i Sala för lunch på Ringbaren. Vidare färd upp till familjen Saléns privata "gård" uppe i Bastberg som ligger mellan Leksand och Rättvik. Vi fick disponera denna fantastiska upprustade "fäbogård" för övernattnings på väg upp till Sälen, och även för hemresan efter genomfört lopp.



Efter en bastu intog vi en god middag som kocken "Speedy" hade tillagat med råvarorna från köket på Styrmansgatan.

Vallasnack hos Mora-Nisse

Lördag morgon gick resan vidare upp till Mora där ett besök i Mora-Nisses sportaffär var ett måste. Givetvis var Mora-Nisse där själv och vi kunde få goda råd inför söndagens Vasalopp och vi köpte även en del valla.

Nästa stopp blev i Älvdalen där vi åt lunch på hotellet. (*Hotell Älvdalen ägdes occh drevs, från mitten av 1990-talet fram till 2012, av Saléndestinatären Anders Lundqvist. Red. anm.*) Mitt emot hotellet låg det en bensinmack som drevs av en känd skidåkare från trakten, **Rolf Rämgård**. **Gunnar Lindbergh** var och frågade honom om vallningstips inför söndagen. Åsens stugby några mil norr om Älvdalen blev nästa anhalt för övernattnings, vallning och middag.

Söndag morgon och start i Berga by

Söndag morgon kl. 04.00 var det väckning, frukost och en bilresa ned till Berga by i Sälen där starten skulle ske kl. 07.45 om jag kommer ihåg rätt. Det var lagom minusgrader nere på startfältet. Inga problem med vallningen, blå Swix gällde. Vi startade i 4:e ledet och det var runt 7 000 åkare som var anmälda. När vi står där på startfältet får jag se att Gunnar hade satt fast en rund termometer på ena benet. Jag frågade varför och han svarade; - Den blir bra att ha för att kolla graderna längs spåret. Efter loppet frågade jag hur det gott med detta, Jo när han skulle kolla tempen uppe på myrarna fanns det ingen termometer kvar.



Militären spårar

På den tiden spårade militären de 9 milen genom att det åkte en patrull från respektive kontroll som mötte en annan patrull som kom från andra hållet. Det blev givetvis bra spår för



GEVIS-fondens Salénare berättar

att vara för över 50 års sedan. Dock höll spåren inte för mer än de första 2–3000 åkarna i loppet.

Nåväl, samtliga 5 Salénare genomförde loppet utan några större problem. Träskidor och läderpjäxor gällde på den tiden. Plastskidan kom först från 1974. Minns att jag åkte loppet på 9 timmar och några minuter. Efter målgång duschade vi på en närliggande skola och körde sedan till Bastberg för bastu och en god middag tillagad av ”Speedy”

Måndag morgon, avfärd till Stockholm där vi på eftermiddagen stelbenta gick in på kontoret för att berätta lite om loppet innan vi tog oss hem. OBS! Vi var lediga både fredagen och måndagen.

OBS! Sven Salén var ordförande i Skid- och Friluftsförbundet under 1940–1950-talen och han var väl känd uppe i Dalarna och inte minst Mora och Vasaloppsorganisationen.

Dalagården mitt i Sälens by

1971 och 1972 hade vi samma upplägg på arrangemanget kring Vasaloppet. Efter loppet 1972 ringde en förste maskinist, **Rolf Österman**, som bodde ute på Möja, till mig och frågade hur det hade gått i loppet och undrade var vi övernattade innan loppet. Jag berättade då om Åsens stugby och att jag inte hittat något närmare Sälén. Då nämnde han att en syster till honom var gift med en dalkarl vid namn **Lars Åhs** som ägde Dalagården med boende och restaurang mitt i Sälens by. Jag fick telefonnumret till Lars och året därpå och många år framöver kunde vi övernatta på Dalagården, vilket blev en mycket välkommen lättnad för deltagarna från Sälens IF.

Åren gick och truppen till Vasaloppet och öppet spår ökade år för år och vi var tvungna att hitta något alternativ till övernattnings efter loppet och då fick jag kontakt med Lerdalshöjdens Hotell- och konferensanläggning i Rättvik och där var vi välkomna att hyra in oss för bastu, middag och övernattnings.

Bastu i Elverket



Salén-mästaren och vasaloppsåkaren för tionde gången Birger Simonsson tillsammans med Sälens egen kranskulla Ann-Marie Lejon.

I mitten på 1970 talet sökte **Ann-Marie Lejon** från Mora anställning i Salénrederierna och fick givetvis anställning på egna meriter, men det var ju absolut ingen nackdel att hon var dotter till **Nils Lejon**, VD för Ryssa Elverk och ledamot av Vasaloppets styrelse. Han var kompis med Mora-Nisse och själv spårchef för Vasaloppet i många år. Att inte Ann-Marie var intresserad av längdåkning var ju en besvikelse men jag kom över den så småningom.

Ryssa Elverk hade sitt kontor på Vasagatan några hundra meter från målet för Vasaloppet.

Detta kontor var även utrustat med bastu och duschanläggning vilket vi Salénare fick utnyttja under många år innan samlingen för middag skedde på Lerdalshöjdens Hotell i Rättvik.

Vasaloppet 1976

Sex startande, sex i mål. Det blev resultatet av salénarnas uppställning i årets Vasalopp. Förstemaskinisten i tankrediet, Thorbjörn Algotsson, kom först fram till Mora av de våra. Hans tid blev ypperliga 5.27 och på det blev han 711:a. De övrigas tider och placeringar blev följande:

2968)	Mats Jansson	6.42
3579)	Birger Simonsson	6.56
5667)	Stig Svensson	7.50
6881)	Valter Axelsson	8.25
8698)	Sven Söderberg	9.44
Totalt startade 9.500 åkare och 9.200 kom i mål.		



GEVIS-fondens Salénare berättar

Kungen i spåret



Jag kommer även ihåg när Carl XVI Gustaf åkte sitt första Vasalopp 1977. Ryktet gick på morgonen vid starten att kungen skulle vara med, men ingen visste säkert.

När jag hade åkte några mil fick vi i spåret höra att kungen ligger en bit före oss med att antal Säpo-åkare runt sig. Vid Salénkontrollen 40 km från start stod drottningen och hejade på sin skidåkande make. Jag fick runda honom och Säpo för jag vågade inte ropa ”Ur spår kungen!”

Jag nådde målet i Mora på tiden 7 timmar och 50 minuter och kungen hade 8 timmar och 12 minuter. Kungen har sedan åkt ytterligare ett Vasalopp 1987 och ett Öppet spår 1997.

Sven H Salén i spåret 1979 och 1982



Sven Salén åkte Vasaloppet för första gången. Här har han avverkat 68 km och alltså hunnit till Hökberg, där familjen väntade med uppskattad förfriskning. Gunnar Lindbergh, Tank, tog bilden.

När jag skulle åka mitt 12:e lopp 1982 var vi 13 åkare. Då var även **Sven H Salén** anmäld till Vasaloppet. Han gjorde dock sitt första lopp redan 1979. Både **Staffan** och **Erik Salén** har under senare år genomfört loppet.

Detta år hade också ett antal direktörer i Stockholm med **Christer Salén** i spetsen slagit vad om vilken som skulle segra i Salén-gruppen. Jag hörde att de satsade 1 000 kr per person. I detta lopp hade jag tillsammans med Valter och några andra satt upp den stora Salénflaggan på minst fyra platser efter spåret. 40 km från start, hängande ned från viadukten under vägen vid 52 km från start, samt vid två Salénkontroller längre fram i loppet.

13 i Vasaloppet

Vasaloppet lockar även i år många deltagare och från Salén är inte mindre än 13 åkare anmälda:

Landsmätta	
Mats Jansson	- REL
Birger Simonsson	- Fartysdrift
Stig Svensson	- Fartysdrift
Valter Axelsson	- Saltech
Ola Carlsson	- Saltech
Sven H Salén	- Salénia
John Hederström	- Malma
Lars Sponberg	- STAB (åker alltså för Salén)
Sjämätta	
Ima Torbjörn Algotsson	- TAR
och Ewald Sjölund	- TAR
eli Bo Weckström	- TLR
Ima Sture Hägg	- TLR
och Kaj Karlsson	- KYR

Ett antal salénare kommer säkerligen att finnas på plats efter spåret för att heja på och hjälpa våra tappra skidåkare. SN önskar samliga lycka till!



I förra Vasaloppet blev Birger Simonsson bäste salénare. Skall han upprepa prestationen i år?



Salénstøpporters till stöd för konsernchefen Gunnar Rosengren (t v). Birger Simonsson, Ebba Roos och Christina Hansson står vid flaggan.

Reklamkupp längs spåret

Eftermiddagen innan loppet blev jag intervjuad i TV av Mac Gänger och detta inslag sändes på morgon strax före starten. Under loppet visades också den stora Salénflaggan i TV när kameran följde täten i loppet. En lyckad reklamkupp kan vi lugnt påstå.



GEVIS-fondens Salénare berättar

Vad hände på kontoret efter att Sven H hade genomfört Vasaloppet? Jo, intresset för att delta ökade ännu mera inom rederiet, och anmälningarna ökade mer än tidigare.

Bland dessa fanns även några direktörer/chefer som jag inte trodde skulle vara intresserade. Inga namn nämnda här och heller inga glömda.



Sven Salén får hjälp med vällningen av Harry Lindebro.

Rekorddeltagande 1983!

Om jag minns rätt hade Saléns IF 1983, 25 deltagare i spåret vilket var rekord och har inte slagits ännu i alla fall. Vad middagen och prisutdelningen hade deltagare som **Gunnar Rosengren** och **Mats Rune** med flera lyckats att tiggat ihop priser av god kvalitet. Förutom priser till samtliga deltagare och serviceteamet fick alla medföljande anhöriga damer var sitt halssmycke. Ett oförglömligt Vasaloppsår med otaliga minnen för livet för många.

Fransyskor i bastun

Året 1978 deltog ett mycket stort antal franska skidåkare i loppet. Lerdalshöjdens Hotell ringde mig under hösten 1977 och meddelade att de fått en förfrågan från Frankrike om de kunde ta emot 150 personer som skulle flyga till Arlanda och sedan bussas upp till Dalarna.

Hotellet frågade mig om vi kunde acceptera att bo i ett annex till hotellet i samband med Vasaloppet 1978. Jag svarade givetvis ja. Det året segrade **Jean-Paul Pieratt** på tiden 5 timmar och 20 minuter. När vi i Saléngruppen kom till Rättvik gick flera av oss som vanligt till bastun. Efter en kort stund kommer det in ett antal mycket snygga fransyskor helt ogenerade och slog sig ned bland oss och ville diskutera hur Vasaloppet varit för oss. En positiv överraskning men några av oss hade lite svårigheter att sitta kvar..... Denna händelse berättades givetvis vid vår ankomst till rederiet dagen efter till allas förtjusning. Senare efter middagen hade vi en gemensam prisutdelning inne i stora matsalen.

Vasaloppet

Loppet på 90 km arrangerades första gången 1922, då med 119 skidlöpare som gick i mål. Loppet har varit inställt 2 år på grund av snöbrist 1932 och 1990. 2019 genomförde under-tecknad sitt 38 lopp i form av Öppet spår. Det senaste och sista på tiden 8 timmar och 19 minuter.

Tjejvasan

Deltagarna i Tjejvasan som är 30 km långt och går mellan Oxberg och Mora har haft många deltagare från Saléns IF under alla år som loppet arrangerats (från 1988). Bland de flitigaste har varit **Eva Salén** som säkert deltagit i minst 10 lopp tillsammans med goda vänner. Min hustru **Marie Simonsson** kämpade sig igenom tre lopp under mycket dåliga väderförhållanden och lite med snö.



GEVIS-fondens Salénare berättar

Öppet spår

Även detta lopp är 90 km långt och går mellan Sälen och Mora veckoslutet innan själva Vasaloppet. Loppet har sedan det började arrangeras 1979 haft ett otal åkare från Saléns IF.

Vasastaffeten

Detta lopp om 90 km arrangerades första gången 1991. Fem löpare delar på den långa sträckan. Det är ingen tävling utan har utvecklats till allt från att flera generationer, företag och idrottsföreningar bildar lag. Saléns IF deltog för första gången i stafetten 2023 med laget **Mats Jansson, Lars Johansson, Maj** och **Björn Laike** samt **Birger Simonsson**. Det var en fantastisk upplevelse att tillsammans genomföra sträckan mellan Sälen och Mora på detta sätt. Den gemensamma middagen efter loppet var en av höjdpunkterna.

Även Salén Ship Management under ledning av **Katharina Salén** med personal ställde upp i stafetten 2023. Katharina anmälde hela tre lag, vilket var ett bra sätt att få i gång verksamheten efter alla besvärligheter med pandemin.

2024 körde åter ett lag från Saléns IF. Laget bestod av **Sven Andersson** bror till **Ulf Andersson, Mats Jansson, Lars Johansson** och **Thomas Nordström**. Team Salén IF genomförde stafetten i god stil trots dåliga förhållanden. Till 2025 års stafett är återigen ett lag anmält.

Kort-Vasan

ICA-Kort-Vasan, 30 km, arrangerades för första 1996, endast för ICA-kort innehavare. Vad jag förstår från bland annat **Staffan Salén** har hela familjen deltagit i detta lopp för Saléns IF.

Vasaloppsveteran

Du blir Vasaloppsveteran efter 30 genomförda lopp, 1 per år av Vasaloppet eller Öppet spår 90 km. Därefter får du förmånen att starta i femte ledet på Vasaloppet och längst fram i Öppet spår. Du kan även vänta med att anmäla dig till den 31 december året före du tänker åka. Dessutom får du givetvis ett extra fint diplom och får åka med orange nummerlapp kommande år du åker. Salénare som genomfört 30 lopp eller fler är **Lars Johansson, Lars Sponberg** och jag själv. I mitt fall är det 38 genomförda lopp, säkert 25 Vasalopp och resterande 13 Öppet spår.

Vem trodde det när jag åkte mitt första lopp 1970??

Birger den 17 februari 2022



Målgång i Mora 2019. Öppet spår, 8 timmar och 19 minuter, 77 år ung!



GEVIS-fondens Salénare berättar

VASALOPPET 1970 Salén-Nytt 1970/2-3

Den 27 maj var Salénrederiernas skidåkare inbjudna till bastu i Enskilda Bankens lokaler med påföljande middag på Restaurant La Ronde. Det artade sig till en trevlig samvaro där även Salén-Nytts utsände och skidlagets chaufför och supporter Bengt Lidebrandt resp. Lennart Andersson var närvarande. Efter en högtidlig prisutdelning aväts middagen varefter följde visning av slides och smalfilm. Vi bugar och tackar Banken!

Vi har tidigare lämnat en resumé över vårt stolta femmannalags framfart i årets Vasalopp. I samband härmed utlovade vi en redogörelse för resultatet av tävlan mot Stockholms Enskilda Bank - vi blev ju som alla erinrar sig utmanade på ädel kamp i »fädrens spår».

Vi har nu från utmanarna fått en slutgiltig resultatlista av vilken framgår att vi kan förena oss i ett utrop som: »Hurra, vad vi är bra!»

RESULTAT FRÅN DET INBÖRDES MÖTET MELLAN SALÉNREDERIERNA OCH STOCKHOLMS ENSKILDA BANK

1. Ett vandringspris, uppsatt av Stockholms Enskilda Banks IF, tillfaller det företag, som uppnår den största kvoten genom att antalet deltagare, som genomför Vasaloppet, divideras med antalet anställda över 21 år i de respektive företagen.

1. Salénrederierna	5 vasalöpare : 149 anställda	= 3,4 %
2. S E B	15 » : 500 »	= 3,0 %

2. I år utdelas pris till bäste löpare. Det blev i år Bengt Eriksson från SEB.

3. I år utdelas även pris till bästa 3-mannalag i vår inbördes kamp.

1. SEB	Bengt Eriksson-Bernt-Olov Jalkner-Jan Hidestrand	26.40.34
2. Salén	Birger Simonsson-Stig Svensson-Gunnar Lindberg	29.17.26

			plac. totalt
1. Bengt Eriksson	SEB	8.03.06	2552
2. Bernt-Olov Jalkner	SEB	9.05.04	4290
3. Birger Simonsson	Salén	9.24.08	4771
4. Jan Hidestrand	SEB	9.32.24	4973
5. Rolf Herlitz	SEB	9.36.26	5090
6. Stig Svensson	Salén	9.54.35	5661
7. Per-Erik Bergström	SEB	9.57.07	5747
8. Gunnar Lindberg	Salén	9.58.43	5814
9. Stig Månkell	SEB	9.58.49	5817
10. Stig Mannehed	SEB	10.01.10	5882
11. Lars-Göran Åkerlind	SEB	10.05.57	6027
12. Jan-Christen Lundgren	SEB	10.08.20	6117
13. Nils-Henrik Wahlgren	SEB	10.08.42	6133
14. Bo Marking	SEB	10.11.33	6222
15. Valter Axelsson	Salén	10.30.21	6744
16. Jan Anger	Salén	10.44.39	7044
17. Rune Olsson	SEB	10.52.30	7198
18. Hilding Brändström	SEB	11.12.48	7484
19. Jörgen Boye	SEB	11.16.59	7524
20. Ulrik von Rosen	SEB	11.58.18	7779